

УДК 340.12

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-260-264

Вдовічен Віталій Анатолійович,доктор юридичних наук, професор кафедри публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

v.vdovschen@chnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-0819-9435

ГРАДУАЛЬНЕ ТЛУМАЧЕННЯ КАРЛА ЛАРЕНЦА В СВІТЛІ ЮРИДИЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ І/АБО ТЕОРІЇ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ

У статті дається відповідь на питання про те, які позитивні і негативні особливості несе із собою так зване градуальне тлумачення, тобто уявлення, що правове тлумачення у вузькому і широкому сенсі є тісно пов'язаними, а не являють собою щось особливе і повністю окреме. За відправний пункт до уваги береться той факт, що Карл Ларенц як представник юриспруденції оцінок є автором відношення між двома окресленими вище типами тлумачення. Звертається увага, що Карл Ларенц у своєму вченні відстоює підхід, згідно з яким між тлумаченням і так званим дальшим творенням права (Савіньї) існує не розрив, а градуальний перехід.

У статті досліджено значення градуального тлумачення К. Ларенца в світлі сучасної юридичної методології і/або теорії юридичної аргументації. Відповіді на питання про (а) відношення градуального і телеологічного тлумачення у К. Ларенца, про (б) відношення тлумачення у широкому і вузькому сенсі.

У статті продемонстровано, що телеологічне тлумачення – це данина так званому актуальному тлумаченню на протигагу історичному тлумаченню. Розуміння тлумачення К. Ларенцом включається в контекст поділу тлумачення на тлумачення у вузькому і широкому сенсі, при цьому останнє розуміється як узагальнення ідеї Савіньї про існування поряд із власне тлумаченням так званого дальшого творення права.

Запропонований вище виклад дозволив сформулювати такі тези: без телеологічного тлумачення як містка між тлумаченням у вузькому і в широкому сенсі говорити про градуальне тлумачення не приходиться: телеологічне тлумачення – це *conditio sine qua non* градуального тлумачення. Градуальне тлумачення дозволяє відносно зв'язати в одне ціле тлумачення у вузькому і в широкому сенсі. Особливістю такого підходу є певна свобода двох різновидів тлумачення, тобто тлумачення у вузькому сенсі і так званого дальшого творення права (Савіньї).

Ключові слова: теорія тлумачення, юриспруденція оцінок, дальше творення права, креативний і некреативний характер питання права, юридична методологія, теорія юридичної аргументації, теорія норм, правові методи.

Vdovschen V. GRADED INTERPRETATION OF KARL LARENZ IN TERMS OF JURIDICAL METHODOLOGY AND/OR JURIDICAL ARGUMENTATION

The article under studies attempts to determine positive, negative and, perhaps, neutral peculiarities of graded interpretation (the idea of legal interpretation in narrow and broad senses being closely related, rather than being something peculiar or completely different). As a starting point, the article takes into account the fact that Karl Larenz (as a representative of the jurisprudence of values) is the author who is often referred to when it comes to the relationship between the above mentioned two types of interpretation. He advocates the approach that there is no gap between interpretation and the so-called further creation of law (Savigny), but a gradual transition.

In the article analyzed is to show the significance of K. Larenz's graded interpretation in terms of modern juridical methodology and / or the theory of juridical argumentation. In order to achieve this goal, it is essential to ascertain (a) the relationship between K. Larenz's graded and teleological interpretations, (b) the relationship between interpretation in broad and narrow senses.

The article demonstrates perceives graded and teleological interpretations. In particular, it shows that teleological interpretation is a tribute to the so-called actual interpretation as opposed to historical interpretation. K. Larenz's understanding of interpretation is regarded in terms of the division of interpretation into narrow and broad senses, the latter being referred to as a generalization of Savigny's idea of the existence, along with the actual interpretation, of the so-called further creation of law.

To sum it up, the article draws the following conclusions: there is no point dwelling on graded interpretation without teleological interpretation, which might be considered as a bridge between interpretation in narrow and broad senses: teleological interpretation is the *conditio sine qua non* of graded interpretation. Graded interpretation allows for a relative connection between interpretation in narrow and broad senses. The peculiarity of this approach is a certain freedom of two types of interpretation, i.e. interpretation in the narrow sense and the so-called further creation of law (Savigny).

Key words: theory of interpretation, jurisprudence of values, further creation of law, creative and non-creative nature of the question of law, juridical methodology, theory of juridical argumentation, theory of norms, legal methods.

Постановка проблеми. У своєму вченні Карл Ларенц відстоює підхід, згідно з яким між тлумаченням і так званим дальшим правотворенням існує не розрив, а градуальний перехід. Водночас таке розуміння не є єдино можливим в юридичній методології і/або теорії юридичної аргументації. Відповісти на питання про те, які позитивні, негативні і нейтральні особливості несе із собою градуальне тлумачення, становить актуальну тему для дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Таке дослідження може опиратися на роботи німецьких авторів, до яких належав і К. Ларенц. Тут слід згадати, такі імена, як: Р. Ціммерманн, К.-В. Канаріс,

Я. Шредер, Р. Алексі, Г. Рюссманн, Б. Рютерс, У. Нойманн та багато інших. Варто відзначити, що питання про градуальне тлумачення не стало предметом спеціального дослідження у вітчизняній науковій доктрині, а тому є значною мірою відкритим.

Мета статті – показати значення градуального тлумачення К. Ларенца в світлі сучасної юридичної методології і/або теорії юридичної аргументації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема градуальності тлумачення права експліцитно чи імпліцитно, явно чи неявно присутня у всіх країнах принаймні континентальної Європи, а тому і в Україні, де вона має імпліцитний (неявний) характер, оскільки таке поняття, як «дальше творення права», що пов'язане з іменем Савіні [1], а потім і К. Ларенца [2, с. 366-436], навряд чи належить до методологічного багажу пересічного вітчизняного юриста. Інакше, як відразу видно, справи складаються в Німеччині, де дальше творення права стало за останні щонайменше 200 років невід'ємним інструментарієм кожного юриста, який має справу з так званими складними правовими справами.

Існує декілька підходів до розв'язання проблеми, яку узагальнено можна називати, використовуючи термінологію Р. Ціммерманна, тлумаченням у широкому і вузькому сенсі [3, с. 267-268]. Перший підхід полягає в тому, щоб не визнавати такий поділ і говорити тільки про тлумачення як таке. Такий підхід має місце, як здається, сьогодні в Україні. Другий підхід полягає в свідомій інтеграції тлумачення у широкому і вузькому сенсі в єдине поняття інтерпретації. Такий підхід характерний для теорії юридичної аргументації Р. Алексі [4, с. 91-92]. Ще один підхід полягає в тому, що відношення між двома типами тлумачення має градуальний (ступеневий) характер. Виходячи із поставленої у цій статті мети, основний акцент буде зроблено на юриспруденції оцінок К. Ларенца.

В «Методології правової науки» К. Ларенца питання, які становлять інтерес, містяться передусім у главі «Суддівське дальше творення права як продовження тлумачення» [2, с. 366-369], а саме такі фрагменти:

По-перше, положення про те, що якщо тлумачення закону і утворює якесь завдання юриспруденції, яке пов'язане з правовою практикою, то вона все ж ним ніколи не обмежується. Вважається, що закон, як би він не був ретельно обдуманий, не може містити розв'язання для кожної справи, яка потребує врегулювання. Компетенція судів щодо заповнення прогалин закону давно визнана. Тому надати судді в користування методи, за допомогою яких він може в належний спосіб вирішити це завдання, є прагненням юриспруденції. Проте в процесі суддівського дальшого творення права йдеться не тільки про заповнення прогалин закону, а й про сприйняття та подальшу розбудову нових правових думок тощо [2, с. 366].

По-друге, К. Ларенц вважає, що тлумачення закону та суддівське дальше творення права не можна розглядати як суттєво різні ступені, а потрібно розуміти тільки як відмінні ступені одного й того ж самого мисленнєвого процесу. Це означає, що уже просте тлумачення закону судом, наскільки воно є виконується вперше чи є таким, що відхиляється від більш раннього тлумачення, являє собою дальше творення права, як і, з іншого боку, це також означає, що суддівське дальше творення права за межами тлумачення послуговується все ще в широкому сенсі «інтерпретативними» методами. Як межу тлумачення в вузькому сенсі К. Ларенц визнав межу можливого словесного сенсу. Методично проведене дальше творення права понад цю межу, однак ще в рамках первісного плану, телеології самого закону, є заповненням прогалин, *іманентним законом* дальшим творенням права; дальше творення права понад цю межу, але всередині цих рамок – і керівних принципів сукупного правопорядку, є *таким, що виходить за межі* зокон дальшим творенням права. Для кожного із трьох ступенів є типовими певні методи; хоча жодних чітких меж між ними провести не можна, рекомендується, однак, їх розрізняти [2, с. 366]. І як підсумок: «Ми знаємо, що всяка інтерпретація є до певної міри також творчим здобутком суб'єкта, що розмірковує. ... Тлумачення може продовжуватися неначе безперервно у відкритому дальшому творенні права». [2, с. 367]

Сказане К. Ларенцом стане краще зрозумілим, якщо врахувати, що ідея градуального тлумачення виникає і розвивається в певному історичному контексті. Цей контекст характеризується тим, що, як зазначає Я. Шредер, при цьому продовжується спір між «об'єктивною» і «суб'єктивною» теорією тлумачення. Його не можна вирішити, власне кажучи, за допомогою аргументів, оскільки в ньому наштовхуються один на одного два різні поняття права. Ідеалістичний погляд мусить віддавати перевагу «об'єктивному» актуально розумному і справедливому тлумаченню, позитивістськи-емпіричний – «суб'єктивному» згідно з волею історичного законодавця. Такий, що продовжує існувати взаємозв'язок з ідеальним елементом в новому понятті права стає виразним у таких важливих репрезентантів «об'єктивної» теорії, як Гельмут Коїнг, Карл Ларенц, Франц Бідлінські і Клаус-Вільгельм Канірас. Об'єктивна теорія – це ядро так званої «*юриспруденції оцінок*», яка характеризується як «майже безспірна і визнана особливо в юдикатурі». Вона вважається таким, що відповідає духу часу подальшим розвитком юриспруденції інтересів [5, с. 180-181].

Про те, що телеологічне тлумачення і градуальне тлумачення тісно пов'язані між собою свідчить й давніша історія питання. Так, як зазначає А. Бюлер, в ранніх Лекціях з Методології (Methodenlehre (bzw. Methodologie)) фон Савіні використовує замість слова «тлумачення» (Auslegung) слово «інтерпретація» (Interpretation). Для випадку законів він визначає «інтерпретацію» таким чином: «Отже, хто інтерпретує закон, той мусить задумуватися над думками, які перебувають в законі, віднаходити зміст закону. Інтерпретація, отже, насамперед: реконструкція думки закону». В *Системі* фон Савіні розрізняє *expressis*

verbis тлумачення і далі творення права. Він обговорює там залучення підстави закону в рамках тлумачення і зауважує: «Оскільки це трактування несе саме по собі уже цілком характер відмінного від тлумачення дальшого творення права, оскільки ми запитуємо не про те, що саме вміщено в думці закону, а про те, що в ньому консеквентно мусило б бути включено, якщо законодавець це зробив для себе ясним». Отже, далі творення права відхиляється від думок первісного законодавця. І це відхилення повинно покращити закон в сенсі застосовника [1, с. 331-333].

Савіньї є автором канону тлумачення, який складається із граматичного, історичного, логічного і систематичного тлумачення [6, с. 73-80]. Далі творення права у Савіньї має, на наш погляд, телеологічну природу. Водночас сьогодні канон тлумачення включає й телеологічне тлумачення, яке, як зазначає Р. Ціммерманн, особливо полюбилось в Німеччині як об'єктивно-телеологічне тлумачення. Телеологічне тлумачення розшукує сенс і мету закону, тобто *ratio legis*. Певна річ, ця *ratio legis* стає незалежною від яких-небудь фактично існуючих осіб або органів, які брали участь в виданні закону, визначаючи згідно з цим те, що в момент вирішення видається вирішувачеві розумним або об'єктивно потрібним в рамках чинного правопорядку. Суб'єктивна теорія орієнтується на волю історичного нормоустановника, воля нормоустановника для представників об'єктивної теорії є лише більш-менш цікавою інформацією. Радше вони виходять, за часто цитованим виразом, із того, що закон може бути розумнішим за свого автора і щодо цього певною мірою стає самостійним стосовно його уявлень. Об'єктивна теорія відповідає поширеному в приєднанні передусім до Ларенца розумінню і, мабуть, також практиці [3, с. 261-262].

Отже, градуальне тлумачення у К. Ларенца – це зміщення, власне кажучи, телеологічного дальшого творення права у бік канону тлумачення і перебудова такого канону за рахунок формування поняття телеологічного тлумачення. Тому телеологічне тлумачення являє сполучну ланку між тлумаченням у вузькому і в широкому сенсі.

Досліджуючи питання про те, що таке тлумачення в вузькому і в широкому сенсі, на нашу думку, цікаву відповідь на нього пропонує, як вже сказано, Р. Ціммерманн. Так, він вважає, що телеологічне тлумачення веде до області «дальшого творення права» (*Rechtsfortbildung*), яка уже не покривається ще можливим дослівним сенсом норми, яку потрібно інтерпретувати. Щоправда, раз у раз вказується на те, що всяка спроба провести такі межі приречена; і на ділі також представники панівного вчення визнають, що тлумачення і далі творення права переходять одне в інше. Таке розуміння є специфічною особливістю німецької методології, яка тим часом знайшла доступ також до низки міжнародних модельних правил. Уніфіковане, широке розумінню тлумачення накладає свій відбиток всупереч цьому на французьке і англійське право. Це широке поняття тлумачення прив'язане до розробленого глосаторами і коментаторами вчення про *interpretatio declarativa, restrictiva* і *extensiva*. *Interpretatio extensiva* позначала розповсюдження області застосування норми на обставини справи, які не підпадають під дослівний текст, *interpretatio restrictiva* – обмеження області застосування норми, хоча обставина справи, щодо якої потрібно вирішувати, охоплюється, власне кажучи, дослівним текстом норми. Широке поняття тлумачення охоплює у такий спосіб те, що в Німеччині називається дальшим творенням права. Центральним питанням тут, як і там є питання про межі такого дальшого творення права [3, с. 267-268].

У Р. Ціммерманна можна знайти й цікаве пояснення, що таке далі творення права, яке може зацікавити українського юриста: доволі часто розрізняють з огляду на далі творення права два ступені: законотвічне і понадзаконне далі творення права. В першому випадку йдеться про те, щоб заповнювати прогалини закону «в думаючій слухняності» за допомогою виражених в цьому законі оцінок і цільових уявлень. В іншому випадку правозастосовник виходить за рамки або «план» закону і уже не може посылатися у такий спосіб на його іманентну телеологію. Він має орієнтуватися радше на правові думки, правові принципи і правові цінності, які в цілому лежать в основі правопорядку. Тому при нагоді говорять також про далі творення права *praeter legem*, з одного боку, *extra legem*, проте *intra ius*, з іншого боку. Також тут розмежувальна лінія розпливається на практиці. Все ж також той, хто таке розрізнення не здійснює, визнає, що суддя принагідно може переступати іманентну *ratio legis*, та навіть мусить, якщо він не бажає порушувати заборону відмови в правосудді [3, с. 268-269].

Висновки. Запропонований вище виклад дозволяє сформулювати такі висновки: без телеологічного тлумачення як містка між тлумаченням у вузькому і в широкому сенсі говорити про градуальне тлумачення не можливо: телеологічне тлумачення – це *conditio sine qua non* градуального тлумачення; градуальне тлумачення дозволяє відносно зв'язати в одне ціле тлумачення у вузькому і в широкому сенсі. Особливістю такого підходу є певна свобода двох різновидів тлумачення, тобто тлумачення у вузькому сенсі і так званого дальшого творення права (Савіньї). Продовжити дослідження поняття тлумачення права можна, наприклад, шляхом звернення до історії закріплення поділу на тлумачення у вузькому і в широкому сенсі, яке мало місце не пізніше середини XIX століття і пов'язане з іменем Савіньї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Bühler A. Rechtsauslegung und Rechtsfortbildung bei Friedrich Karl von Savigny. Theorie der Interpretation vom Humanismus bis zur Romantik - Rechtswissenschaft, Philosophie, Theologie : Beiträge zu einem interdisziplinären Symposium in Tübingen, 29. September bis 1. Oktober 1999. Stuttgart, 2001. 2001. S. 329–337.
2. Larenz K. Methodenlehre der Rechtswissenschaft. Berlin etc. : Springer, 1991. 494 S.

3. Zimmermann R. Juristische Methodenlehre in Deutschland. *Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*. 2019. Vol. 83. № 2. S. 241–287.
4. Alexy R. Juristische Interpretation. *Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 71–92.
5. Schröder J. Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990) Bd. 2 1933-1990. München : C.H. Beck, 2020. 347 S.
6. Rückert J. Methodik des Zivilrechts – von Savigny bis Teubner. Baden-Baden : Nomos, 2017. 659 S.
7. Alexy R. Theorie der juristischen Argumentation : die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begründung. Frankfurt am Main ; Göttingen, 1978. 396 S.
8. Alexy R. Theorie der Grundrechte. Baden-Baden : Nomos-Verlagsgesellschaft, 1985. 548 S.
9. Alexy R. Eine diskurstheoretische Konzeption der praktischen Vernunft. *Rechtssystem und praktische Vernunft*. Stuttgart : Steiner, 1993. S. 11–29.
10. Alexy R. Zum Begriff des Rechtsprinzips. *Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 177–212.
11. Alexy R. Die logische Analyse juristischer Entscheidungen. *Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 13–51.
12. Alexy R. Rechtssystem und praktische Vernunft. *Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 213–231.
13. Alexy R. Recht und Richtigkeit. The reasonable as rational? On legal argumentation and justification ; Festschrift for Aulis Aarnio / ed. by Werner Krawietz. Berlin : Duncker und Humblot, 2000. S. 3–19.
14. Alexy R. Die Gewichtsformel. Gedächtnisschrift für Jürgen Sonnenschein : 22. Januar 1938 bis 6. Dezember 2000 / Jickeli, Joachim. Berlin : de Gruyter Recht, 2003. S. 771–792.
15. Alexy R. Ideales Sollen. *Grundrechte, Prinzipien und Argumentation : Studien zur Rechtstheorie Robert Alexys* / Laura Clérico, Jan-Reinard Sieckmann. Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, 2009. S. 21–38.
16. Alexy R. Ideales Sollen und Optimierung. *Rechtsstaatliches Strafrecht : Festschrift für Ulfrid Neumann zum 70. Geburtstag* / Saliger, Frank. Heidelberg : C.F. Müller, 2017. S. 17–30.
17. Alexy R. Die Doppelnatur des Rechts. *Der Staat*. 2011. Bd. 50. S. 389–404.

REFERENCES:

1. Bühler, A. (2001). Rechtsauslegung und Rechtsfortbildung bei Friedrich Karl von Savigny. [Legal interpretation and legal training with Friedrich Karl von Savigny]. *Theory of interpretation from humanism to romanticism – jurisprudence, philosophy, theology: contributions to an interdisciplinary symposium in Tübingen, 29 September to 1 October 1999*. 329–337. [in Deutsch].
2. Larenz, K. (1991). Methodenlehre der Rechtswissenschaft. [Methodology of legal science]. 494. [in Deutsch].
3. Zimmermann, R. (2019). Juristische Methodenlehre in Deutschland. [Juristische Methodenlehre in Deutschland]. *Rabels Journal of Foreign and International Private Law*. Vol. 83. No. 2. 241–287. [in Deutsch].
4. Alexy, R. (1995). Juristische Interpretation. [Legal Interpretation]. *Law, Reason, Discourse: Studies in Legal Philosophy*. 71–92. [in Deutsch].
5. Schröder, J. (2020). Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990). [Law as a science. History of legal methodology in modern times (1500-1990) Vol. 2 1933-1990]. 347. [in Deutsch].
6. Rückert, J. (2017). Methodik des Zivilrechts – von Savigny bis Teubner. [Methodology of civil law – from Savigny to Teubner]. 659. [in Deutsch].
7. Alexy, R. (1978). Theorie der juristischen Argumentation: die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begründung. [Theory of legal argumentation: the theory of rational discourse as a theory of legal reasoning]. 396. [in Deutsch].
8. Alexy, R. (1985). Theorie der Grundrechte. [Theory of fundamental rights]. 548. [in Deutsch].
9. Alexy, R. (1993). Eine diskurstheoretische Konzeption der praktischen Vernunft. [A discourse-theoretical conception of practical reason]. 11–29. [in Deutsch].
10. Alexy, R. (1995). Zum Begriff des Rechtsprinzips. [On the concept of legal principle]. *Law, reason, discourse: studies in the philosophy of law*. 177–212. [in Deutsch].
11. Alexy, R. (1995). Die logische Analyse juristischer Entscheidungen. [The logical analysis of legal decisions]. *Law, reason, discourse: studies in legal philosophy*. 13–51. [in Deutsch].
12. Alexy, R. (1995). Rechtssystem und praktische Vernunft. [Legal system and practical reason]. *Law, reason, discourse: studies in legal philosophy*. 213–231.
13. Alexy, R. (2000). Recht und Richtigkeit. The reasonable as rational? On legal argumentation and justification. [The reasonable as rational? On legal argumentation and justification]. 3–19. [in Deutsch].
14. Alexy, R. (2003). Die Gewichtsformel. Gedächtnisschrift für Jürgen Sonnenschein: 22. Januar 1938 bis 6. Dezember 2000. [The weight formula. Memorial for Jürgen Sonnenschein: January 22, 1938 to December 6, 2000]. 771–792. [in Deutsch].

15. Alexy, R. (2009). *Ideales Sollen. Grundrechte, Prinzipien und Argumentation : Studien zur Rechtstheorie Robert Alexys*. [Ideal ought. Basic rights, principles and argumentation: Studies in legal theory Robert Alexys]. 21–38. [in Deutsch].
16. Alexy, R. (2017). *Ideales Sollen und Optimierung. Rechtsstaatliches Strafrecht*. [Ideales Sollen und Optimierung. Rechtsstaatliches Strafrecht]. 17–30. [in Deutsch].
17. Alexy, R. (2011). *Die Doppelnatur des Rechts*. [The dual nature of law]. 389–404. [in Deutsch].

Стаття надійшла до редакції 19.05.2024

УДК 330.3:338.2

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-264-268

Чорна Вікторія Григорівна,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри публічного та міжнародного права

ННІ «Юридичний інститут

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

demidenkov@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-6072-0283

Кожура Людмила Олександрівна,

доктор юридичних наук, професор,

директор ННІ «Юридичний інститут

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

lepel@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-4100-9530

Омельченко Андрій Володимирович,

доктор юридичних наук, професор,

в.о. завідувача кафедри приватного права

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

omeland80@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8407-8555

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Розкрито поняття та особливості правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні означає комплекс правових норм та законодавчих актів, що визначають порядок внесення, використання, захисту інвестицій, а також регулюють відносини між інвесторами і державою, спрямовані на залучення та ефективне використання капіталу в економіці країни. Основоположними документами є Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон «Про режим іноземного інвестування», а також низка інших нормативно-правових актів, що стосуються різних аспектів інвестиційної діяльності.

Однією з особливостей правового регулювання інвестицій в Україні є акцент на створенні сприятливих умов для залучення іноземних інвесторів. Зокрема, іноземні інвестори можуть користуватися такими ж правами і гарантіями, як і вітчизняні інвестори. Крім того, є низка стимулів у вигляді податкових пільг та можливості участі в приватизації. Однак, на практиці інвестори часто стикаються з бюрократичними перешкодами та нестабільністю законодавства, що стримує інвестиційний потенціал країни.

Визначено, що однією з головних проблем у правовому регулюванні інвестицій є нестабільність і непередбачуваність законодавства. Часті зміни в законах, різне тлумачення норм права різними органами державної влади створюють ризики для інвесторів. Також існує проблема корупції та велика залежність від політичної ситуації в країні, що впливає на інвестиційний клімат.

Запропоновано пропозиції щодо удосконалення правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Відзначено, що для покращення інвестиційного клімату в Україні важливо забезпечити більшу стабільність і передбачуваність законодавства. Це можна досягнути через гармонізацію українських законів з нормами Європейського Союзу, що також сприятиме інтеграції України в європейський економічний простір. Важливим кроком стане також боротьба з корупцією та забезпечення прозорості у взаємодії держави і бізнесу через розвиток електронних сервісів і зниження бюрократичних бар'єрів.

Поліпшення інвестиційного клімату в Україні вимагає комплексного підходу, включаючи стабілізацію законодавства, підвищення прозорості діяльності державних органів, активну антикорупційну політику та інтеграцію з міжнародними економічними системами. Це сприятиме зростанню довіри інвесторів і залученню іноземного капіталу, необхідного для економічного розвитку країни.